

Apostolien teot 10

Apt. 8:2-25

Viime kerralla tässä Alusta alkaen –ohjelmassa pääsimme Apostolien tekojen 8. luvun jakeeseen 1. Saimme kuulla, miten väkijoukko kivitti diakoni Stefanoksen kuoliaaksi. He olivat raivoissaan siitä, että Stefanos kertoi heille Jeesuksesta ja väitti, että hän on Jumalan heille lupaama Vapahtaja.

Sinä päivänä puhkesi ankara vaino Jerusalemin seurakuntaa vastaan, ja kaikki muut paitsi apostolit hajaantuivat eri puolille Juudeaa ja Samariaa. Muutamat hurskaat miehet hautasivat Stefanoksen ja pitivät hänelle suuret valittajaiset. Mutta Saul tahtoi tuhota seurakunnan. Hän kulki talosta taloon, raastoi miehet ja naiset ulos ja toimitti heidät vankilaan. Ne, jotka näin olivat hajaantuneet, kulkivat seudulta toiselle ja levittivät evankeliumin sanaa (Apt. 8:2-4)

Stefanoksen murhasta alkoi siis ensimmäinen kristittyjen vaino. Sitä johti Saul –niminen nuori fariseus. Vaino aiheutti sen, että kristittyjä pakeni vainoa, pois Jerusalemiin. Näin evankeliumi Jeesuksesta alkoi levitä muuallekin kuin Jerusalemiin. Alkoi uusi vaihe alkukirkon historiassa.

Tästä kohdasta alkaa uusi jakso myös Apostolien teoissa. Tähän asti teoksessa on kerrottu vain Jerusalemissa tapahtuneista asioista. Nyt kahdeksannen luvun jakeesta 4 alkaa uusi jakso, jota kestää aina yhdeksännen luvun jakeeseen 31 asti. Sen voisi otsikoida ”Evankeliumi leviää Juudeaan ja Samariaan.”

Mieleeni tulee se, että vainot eivät suinkaan aina ole kirkolle haitaksi. Usein on ollut niin, että ulkonaiset vaikeudet ovat vahvistaneet kristittyjen uskoa ja halua puhua Jeesuksesta. On sanottu jopa niinkin, että kristittyjen marttyyrien veri oli se, joka sai evankeliumin siemenen itämään antiikin aikoina.

Minusta tämä on jotenkin tylsää ja outoa. Miksi kirkko ei voi menestyä ja saada sanomaansa levitettyksi ja uskotuksi silloin, kun sillä vielä on rahaa, tiloja ja työntekijöitä? Täytyykö tässä edelleen käydä sillä tavalla, että jonkun on ensin raastettava kirkkoa ja toimitettava porukkaa vankilaan, ennen kuin evankeliumi menestyy? Toivottavasti ei.

Filippos Samariassa

Seuraavaksi Apostolien teoissa kerrotaan yksityiskohtaisemmin siitä, miten evankeliumi alkoi levitä Jerusalemin ulkopuolelle.

Filippos tuli Samarian pääkaupunkiin ja julisti sen väelle sanomaa Kristuksesta. Kun samarialaiset kuulivat, mitä hän puhui, ja näkivät ne tunnusteet, joita hän teki, he tulivat sankoin joukoin kuulemaan häntä. Monet vapautuivat saastaisista hengistä, jotka lähtivät heistä kovalla äänellä huutaen, ja monet halvaantuneet ja rammaat paranivat. Kaupungin täytti ilo ja riemu (Apt. 8:5-8).

Filippos oli yksi niistä seitsemästä miehestä, jotka oli valittu diakoneiksi, valittu samaan aikaan kuin diakoni Stefanos, jonka murhasta ensimmäinen kristittyjen vaino alkoi.

Hän julisti sanomaa Jeesuksesta Samariassa, mikä oli oikeastaan aika epätavallinen ja uskalias teko, sillä samarialaiset olivat juutalaisille saastaisia. He olivat nimittäin sekakansaa, juutalaisten ja pakanoiden sekoitusta, ja heidän uskontonsakin oli juutalaisten mielestä harhaoppista juutalaisuuden ja pakanuuden sekaotkua.

Mutta se ei Filipposta haitannut, vaan hän kertoi samarialaisille sanomaa Kristuksesta Jeesuksesta. Pyhä Henki vaikutti hänen kauttaan paranemisihmeitä, mikä tietysti auttoi sanoman etenemisessä.

Tuossa on hyvin kaunis jae, lyhyt mutta kaunis. Se kuuluu: ”Kaupungin täytti ilo ja riemu.” (Apt. 8:8). Olisipa hienoa, jos täällä meidänkin kaupungissamme tapahtuisi jotain samanlaista! Että kaupunkimme täyttäisi ilo ja riemu evankeliumin sanoman takia.

Simon Noita

Jo pitkään oli kaupungissa harjoittanut noituutta muuan Simon, joka väitti olevansa jotakin suurta ja piti Samarian kansaa ihmetyksen vallassa. Kaikki, pienimmästä suurimpaan, juoksivat hänen perässään ja sanoivat: ”Hän on Suuri Voima, Jumalan voima.” Häntä kuunneltiin, koska hän jo pitkän aikaa oli noitatempuillaan hämmästyttänyt ihmisiä. Mutta kun ihmiset kääntyivät uskomaan Filipposta, joka julisti hyvää sanomaa Jumalan valtakunnasta ja Jeesuksesta Kristuksesta, he ottivat kasteen, sekä miehet että naiset. Jopa Simon itse uskoi, ja hänet kastettiin. Hän pysytteli sitten Filippoksen seurassa, ja nähdessään ne suuret ihmeet ja voimateot, joita Filippos teki, hän oli hämmästyksestä suunniltaan (Apt. 8:9-13).

Kyseinen Simon Noita oli myöhemmän perimätiedon mukaan eräs gnostilaisen harhaopin perustajista. Kirkkoisä Ireanaeus Lyonilainen kuvailee teoksissaan Simonin perustaman lahkon toimia ja opetusta. Simon uskoi Ireaneuksen mukaan olevansa jumaluuden manifestaatio maailmassa. Hänen naisystävänsä Helen oli kuulemma jumallisen viisauden ilmentymä. Simonin johtama lahko sai vaikutusvaltaa, olipa hänen kunniaukseen pystytetty Roomaan patsaskin. Gnostilaisella oppijärjestelmällä oli vaikutusvaltaa myös kristillisen kirkon sisällä, kunnes kirkkoisät, Ireanaeus etunenässä, saivat vakuutettua kristityt siitä, että kyseessä oli vakava harhaoppi.

Ei ole varmaa, onko Ireaneuksen kuvailema Simon todellisuudessa sama henkilö kuin Apostolien tekojen Simon Noita. Oli miten oli, joka tapauksessa Simon Noita kääntyi kristityksi, hämmästyneenä siitä voimasta, joka Jeesuksesta kertovassa evankeliumissa oli.

Pietari ja Johannes Samariassa

Kun Jerusalemissa olevat apostolit kuulivat samarialaisten ottaneen vastaan Jumalan sanan, he lähettivät Pietarin ja Johanneksen heidän luokseen. Perille tultuaan nämä

rukoilivat Samarian uskovien puolesta, että he saisivat Pyhän Hengen. Henki näet ei ollut vielä laskeutunut kehenkään heistä; heidät oli ainoastaan kastettu Herran Jeesuksen nimeen. Pietari ja Johannes panivat kätensä heidän päälleen, ja he saivat Pyhän Hengen (Apt. 8:14-17).

Nämä jakeet kertovat siitä, että Jumalaan uskomisen Jeesuksen kautta ei ole kenenkään ihmisen yksityisyritteliäisyyttä. Jeesukseen uskomisessa on kyse yhteisöön kuulumisesta. Sellaiseen yhteisöön kuulumisesta, joka on saanut alkunsa Jeesuksesta ja hänen apostoleistaan. Siksi Jerusalemissa majailevat apostolit lähettivät keskuudestaan Pietarin ja Johanneksen tukemaan Samarian uusia krisittyjä, rukoilemaan heidän puolestaan.

Ja se auttoi. Pyhä Henki laskeutui uusiin uskoviin, kun Pietari ja Johannes laskivat kätensä heidän päälleen ja rukoilivat heidän puolestaan.

Mitä meidän pitäisi ajatella tästä? Eikö Pyhää Henkeä annetakaan vesikasteessa? Tarvitaanko jokin vesikasteen jälkeinen tapahtuma, erityinen ”Pyhän Hengen kaste”, jossa Pyhä Henki tulee ihmiseen?

Ei tarvita. Nykyisin kirkko kastaa ihmisiä vedellä ”Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen”. Myös Pyhä Henki on kasteessa mukana. Hän on se lahja, joka kasteessa annetaan. Tästä puhutaan mielestäni Roomalaiskirjeen luvussa 6:

Tiedättehän, että meidät kaikki Kristukseen Jeesukseen kastetut on kastettu hänen kuolemaansa. Näin meidät kasteessa annettiin kuolemaan ja haudattiin yhdessä hänen kanssaan, jotta mekin alkaisimme elää uutta elämää, niin kuin Kristus Isän kirkkauden voimalla herätettiin kuolleista (Room. 6:3-4).

Tuo uusi elämä, jota me kasteen ja Jeesukseen uskomisen kautta elämme, on meissä läsnäolevan Pyhän Hengen vaikuttamaa. Näinhän Raamatussa sanotaan:

Mutta se, jolla ei ole Kristuksen Henkeä, ei ole hänen omansa (Room. 8:9).

Ei siis ole mahdollista olla kristitty, ellei ihmisellä ole Pyhää Henkeä. Pyhä Henki annetaan kasteessa, mutta hän ei pääse vaikuttamaan ihmisessä, ellei hän usko Jeesukseen.

Mutta jos sinä uskot Jeesukseen ja sinut on kastettu vedellä Isän ja Pojan ja Pyhän Hengen nimeen, silloin saat olla varma, että sinulla on Jumalan Pyhä Henki.

Pietari nuhtelee Simon Noitaa

Kun Simon näki, että ne, joiden päälle apostolit panivat kätensä, saivat Hengen, hän tarjosi heille rahaa ja sanoi: ”Antakaa minullekin tuollainen valta, että kenen päälle panen käteni, se saa Pyhän Hengen.” Mutta Pietari sanoi hänelle: ”Kadotukseen joudut rahoinesi, kun luulet, että Jumalan lahja on rahalla ostettavissa! Sinulla ei ole tässä

osaa eikä arpaa, sillä sinä et ole vilpitön Jumalan edessä. Käännä siis tästä pahuudestasi ja rukoile Herraa! Kenties hän antaa ajatuksesi anteeksi. Minä näen, että sinä olet myrkyä täynnä ja vääräys pitää sinua kahleissaan." Silloin Simon sanoi: "Rukoilkaa minun puolestani Herraa, ettei minulle tapahtuisi mitään tuollaista, mitä sanoitte!" (Apt. 8:18-24).

Tästä tapauksesta otettiin myöhempään kirkolliseen käyttöön nimitys ”simonia”. Se tarkoittaa sitä, että joku yrittää ostaa itselleen kirkollisen viran, jotta saisi näin itselleen valtaa ja mahdollisuuden verottaa seurakuntalaisia.

Simon ei yrittänyt ostaa kirkollista virkaa vaan vallan siihen, että hänen kättensä päälle paneminen antaisi ihmiselle Pyhän Hengen. Mutta sellainen on Jumalan pilkkaa, sen olettamista, että Jumala on rahalla hallittavissa, ostettavissa ja myytävissä.

Eikö nykyinen kansankirkollinen järjestelmämme kirkollisveroineen ja palkattuine seurakunnan työntekijöineen lähentele tuollaista ”simoniaa”? Ei välttämättä. Raamatun mukaan on aivan oikein, että seurakunnalla on palkattuja työntekijöitä. Se mahdollistaa sen, että tällainen työntekijä voi omistautua kokopäivätoimisesti evankeliumin julistamiseen (tai hoitamaan sellaisia tukitoimia, jotka tekevät evankeliumin julistamisen mahdolliseksi).

Ettekö tiedä, että temppelissä palvelevat papit saavat temppelistä elatuksensa ja ne, jotka toimittavat uhrin, saavat alttarille tuoduista uhreista osuutensa? Samoin on Herra määrännyt, että evankeliumin julistajien tulee saada elantonsa evankeliumista (1. Kor. 9:13-14).

On tässä kohdassa silti aiheellinen varoituksen sana nykykirkolle. Nimittäin se, että me emme saa pitää rahaa johtotähtenämme. Meidän ei pidä muokata kirkon sanomaa sen mukaan, että millainen sanoma parhaiten pitää ihmiset kirkollisveron maksajina. Meidän on etsittävä kaikessa Jumalan tahtoa ja sitä, mikä on evankeliumin totuus, ns. ”puhdas Jumalan sana”. Sitä on opetettava, siitähän huolimatta, että se ei läheskään aina ole yleisen mielipiteen mukaan mieluista eikä ehkä kerää laajinta kirkollisverojen maksajajoukkoa.

Samaria Kristukselle

Kun apostolit olivat puhuneet Herran sanaa ja todistaneet hänestä, he lähtivät takaisin Jerusalemiin ja julistivat matkalla evankeliumia monissa Samarian kylissä (Apt. 8:25).

Näin siis sanoma Jeesuksesta oli tavoittanut Samarian, sekä sen pääkaupungin ja monia sen kylistä.

Tätä ei alkukristillisyydessä pidetty kovin ihmeellisenä. Samarian kääntyminen ei aiheuttanut samanlaista alkukirkon sisäistä kriisiä kuin se, että ei-juutalaisia pakanoita alkoi hieman myöhemmin kääntyä kristityiksi. Lieneekö ollut niin, että samarialaisia pidettiin sittenkin lähes juutalaisina, harhaoppisena sekakansana, mutta sittenkin enemmän juutalaisina kuin täysiä pakanoita? Siksi apostoleilla ei näytä olleen suurempia vaikeuksia julistaa Jeesuksesta kertovaa

sanomaa Samarian kylissä. Olivathan he tottuneet siihen, sillä niin Jeesus itse oli tehnyt, kun oli vaeltanut heidän kanssaan Galileasta Samariaan ja takaisin.

Mutta jatkossa kuulemme siitä, kuinka evankeliumi alkaa murtautua myös sataprosenttisten pakanoiden joukkoon. Ensin Filippus saa käännetyksi etiopialaisen hoviherran. Sitten ylösnoussut Jeesus kutsuu apostolikseen entisen vainoojansa, Sauluksen, josta tulee se varsinainen ”pakanain apostoli”.